

Baltica '88

Starptautiskais folkloras festivāls • International Folklore Festival • Международный фестиваль фольклора

Festivāla organizācijas
komitejas izdevums
Iznāk no 10. jūlija līdz
20. jūlijam Rīgā

Issued by Festival Organisation
Committee
7 issues of "Baltica" are published
specially for International
Folklore Festival in Riga

Издание
оргкомитета фестиваля
Издается с 10 по 20 июля
в Риге

Sestdien, 1988. gada 16. jūlija
Saturday, July 16, 1988
Суббота, 16 июля 1988 года
Maksa 20 kap. Price 20 kop. Цена 20 коп.

Nr. 5
No.
№

Apvienoto Nāciju Organizācijai

Folklorā ir katras tautas dzīvības un nemirstības zīme. Tā ir iespēja apliecināt patstāvību un stiprināt kopību. Nākotnes priekšā arī folklorā kļūst par vienu no saudzējamākām cilvēces kultūras vērtībām.

Tautu labākas saprašanās vārdā mēs, šogad Baltijas jūras Latvijas krastā notiekošā starptautiskā folkloras festivāla «Baltica-88» dalībnieki, ierosinām iespējami tuvākā laikā izsludināt

Vispasaules folkloras gadu.

To the United Nations Organization

Folklore is the mark of existence and immortality of every nation.

It is a mode to identify national independence as well as international integrity.

For coming generations folklore, too, may turn into a treasure of exceptional value.

This year the international folklore festival «Baltica-88» takes place on the Latvian coast of the Baltic Sea. Expressing the wish of the participants of this festival, we suggest that

The International Folklore Year

should be proclaimed and marked in the nearest future.

В Организацию Объединенных Наций

Фольклор — это символ жизни и бессмертия каждого народа. Это — выражение самобытности и единства всех народов. Для грядущих поколений фольклор становится одним из ценнейших достояний культуры человечества.

Во имя лучшего взаимопонимания между народами мы, участники Международного фольклорного фестиваля «Балтика-88», проходящего на латвийском берегу Балтийского моря, вносим предложение — в ближайшем будущем объявить

Всемирный год фольклора.

Starptautisks folkloras festivāls Padomju Savienībā

Sākot ar 1988. gadu, reizi divos gados, pa kārtai katrā no savienoto republiku galvaspilsētām notiks starptautisks folkloras festivāls Padomju Savienībā. So festivālu organizē: PSRS Kultūras ministrija, VCAP, VLKJS CK, PSRS Komponistu savienība, piedaloties PSRS Mākslinieku savienībai, Padomju Kultūras fonds, Vissavienības Mūzikas biedrība, Padomju Miera fonds, Folkloras festivālu organizācijas starptautiskās padomes Padomju komiteja (CIOFF).

Sogad Starptautiskais folkloras festivāls Padomju Savienībā notiks Maskavā no 11. līdz 17. augustam. Tajā piedalīsies ap 3000 izpildītājmākslinieku, no kuriem apmēram 2000 būs PSRS pārstāvji.

Uz festivālu uzaicināti folkloras kolektīvi, izpildītājmākslinieki un tautas daiļamata meistari no 21 ārvalsts: no Angolas, Afganistānas, Bulgārijas, Lielbritānijas, Ungārijas, Vjetnamas, VDR, Grieķijas, Spānijas, Kanādas, Kambodijas, Ķīnas, Kubas, Marokas, Mongolijas, Polijas, Rumānijas, ASV, Francijas, Čehoslovākijas, Dienvidslāvijas.

Festivāla svinību laikā notiks dalībnieku gājieni, atklāšanas un noslēguma rituāli, nacionālo delegāciju koncerti, tiks organizēti amatnieku saietī, tautas spēles un sporta spēles, dekoratīvi lietišķās mākslas izstādes, tautas tērpu izstādes, notiks tautu ieražu un rituālu demonstrējumi.

Atklātajos laukumos, pilsētas ielās, parkos tiks rīkoti draudzības vakari, rādītas folkloristiskās un etnogrāfiskās filmas, organizētas dalībnieku tikšanās, piedzēdes apmaiņa, darbosies jaunrades darbnīcas un laboratorijas.

L. TJUTIKOVS,

Folkloras festivālu organizācijas starptautiskās padomes Padomju izpildkomitejas viceprezidents, PSRS Kultūras ministrijas kolēģijas loceklis

Fonds «Baltica»

Laikrakstā «Cīņa» nesen bija publicēts juridisko zinātnieku kandidāta J. Bergholca raksts, kurā ietverts rosinājums izveidot republikas fondu Baltijas jūras krasta labiekārtošanai, rekreācijas attīstībai, izdot periodisku izdevumu «Baltica». Kā pierāda republikā jau izveidoto fondu pieredze, no dažādiem avotiem savāktie līdzekļi efektīvi un mērķtiecīgi tiek izmantoti konkrētam nolūkam. Domājams, ka uz aicinājumu izveidot fondu «Baltica» atsauksies iedzīvotāji un organizācijas ne tikai no mūsu republikas.

Fonda «Baltica» galvenais mērķis un uzdevums varētu būt jūras krasta joslas, kas Latvijas teritorijā ir vairāk nekā 500 km gara, labiekārtošana, kāpu joslas aizsardzība, atpūtas bāzu, kempingu un motelu celtniecības tālāka attīstība, kas būtu balstīta uz zinātniskiem pamatiem, dabas parku izveidošana Kurzemes un Vidzemes jūrmalā, jaunu dabas mikroliegumu noteikšana, līdzdalība sarežģītu ekoloģisko problēmu risināšanā Jūrmalā, Ventspilī un Liepājā.

Šodien festivālā:

plkst. 9 Tautas mūzikas un lietišķās mākslas svētki Vecrīgā
plkst. 11 Tautas mūzikas koncerts LVU Lielajā aulā
plkst. 19 Koncerti Rīgas Sporta pilī, Dzintaru koncertzālē, Bauskā, Cēsīs, Limbažos

Rīt, 17. jūlijā:

plkst. 10 Kinoamatieru folkloras filmu festivāla «Daina» noslēgums Politiskās izglītības namā
plkst. 17 Festivāla noslēgums Ogres kultūras un atpūtas parka estrādē

International Folklore Festival in the USSR

International folklore festival in the USSR will take place in capitals of the republics of the Soviet Union in turn once every two years beginning with 1988. The sponsors of the festival are: the Ministry of Culture of the USSR, the all-Union Central Council of Trade Unions, the Central Committee of the Young Communist League, the Union of Composers of the USSR, together with the Union of Artists of the USSR, the Soviet Fund of Culture, the All-Union Music Society, the Soviet Fund of Peace and the Soviet Committee of International Council of Folklore Festivals (CIOFF).

This year the international folklore festival will take place in Moscow from 11 August till 17 August. About 3000 participants are going to take part in it, among them — 2000 participants from different regions of the Soviet Union.

Folk ensembles, performers and representatives of folk art from 21 foreign countries have been invited to take part in the festival, namely: from Angola, Afghanistan, Bulgaria, Great Britain, Hungary, the Socialist Republic of Vietnam, the German Democratic Republic, Greece, Spain, Canada, the People's Republic of Cambodia, the People's Republic of China, Cuba, Morocco, the People's Republic of Mongolia, Poland, Romania, Czechoslovakia, the United States of America, France, Yugoslavia.

The festivities will consist of processions of the participants, the Festival opening and closing ceremonies, gala concerts of national delegations. Apart from that folk and sports games will be organized, exhibitions of decorative and applied art, folk costumes, demonstration of rituals and customs of different nations.

Parties of international friendship, demonstration of ethnographic films, meetings of the participants of the festival, the exchange of creative experience will take place during the festival in the streets and squares of the city.

L. TJUTIKOV

Vice-President of the Soviet Committee of the International Council of Folklore Festivals (CIOFF)

The Fund «Baltica»

Bergholc's recently published article in the Newspaper «Cīņa» contains suggestion to organize the fund aimed at improvement and development of the recreation of the Baltic Sea coast. The fund will inform about its activities through the periodical «Baltica». The experience gained by already existing funds shows that the collected money is invested effectively and purposefully. We hope that the appeal to organize the fund «Baltica» will reach attentive ear not only in this republic but in other republics as well.

The goals of the fund respectively might be the improvement of the 500 metres long coastline, the defence of the dunes, building and further development of the recreational camps, campings and motels, activities based on scientific research, formation of the national parks along Kurzeme and Vidzeme sea — coasts and new restricted areas, active participation in solving of complex ecological problems in Jūrmala, Ventspils and Liepāja.

Today:

9 a m Folk music and crafts festivitiēs in Old Riga
11 a m The Great Hall of the University Folk music concert
7 p m Performances in Riga Sports Palace, Dzintari Hall Bauska, Cēsīs, Limbaži

July 17:

10 a m Centre of Political Education amateur filmmakers' folklore film festival «Daina» closing performance
5 p m The festival's closing performance on the Ogre culture and recreation park's stage

Международный фестиваль фольклора в СССР

Международный фестиваль фольклора в СССР будет проводиться с 1988 года поочередно в столицах союзных республик один раз в два года. Организаторами фестиваля являются Министерство культуры СССР, ВЦСПС, ЦК ВЛКСМ, Союз композиторов СССР совместно с Союзом художников СССР, Советским фондом культуры, Всесоюзным музыкальным обществом, Советским фондом мира, Советским комитетом международного совета организации фольклорных фестивалей (МСОФФ).

Международный фестиваль фольклора будет проходить в этом году в Москве с 11 по 17 августа. В нем примут участие около 3000 исполнителей, из них советских — около 2000 человек.

На фестиваль приглашены фольклорные коллективы, исполнители и народные мастера из 21 зарубежной страны: из Анголы, Афганистана, Болгарии, Великобритании, Венгрии, Вьетнама, ГДР, Греции, Испании, Канады, Кампучии, Китая, Кубы, Марокко, Монголии, Польши, Румынии, США, Франции, Чехословакии, Югославии.

В рамках фестивальных празднеств пройдут шествия участников, ритуал торжественного открытия и закрытия, гала-концерты национальных делегаций, будут организованы городки ремесел, народные и спортивные игры, выставки декоративно-прикладного искусства, народных костюмов, показы обрядов и обычаев народов.

На открытых площадках, улицах города, в парках пройдут вечера интернациональной дружбы, демонстрация фольклорно-этнографических фильмов, встречи участников, обмен опытом, будут работать творческие мастерские и лаборатории.

Л. ТЮТИКОВ,

вице-президент Советского исполкома МСОФФ, член коллегии Министерства культуры СССР.

Фонд «Балтика»

Недавно в газете «Циня» была опубликована статья кандидата юридических наук И. Берghольца, в которой он предлагает создать республиканский фонд благоустройства побережья Балтийского моря, развития рекреации, выпускать периодическое издание «Балтика».

Как показывает опыт уже созданных в республике фондов, средства, собранные из различных источников, эффективно и целенаправленно используются на конкретные цели. Думается, на призыв основать фонд «Балтика» откликнутся население и организации не только нашей республики.

Основными целями и задачами фонда «Балтика» могли бы стать благоустройство прибрежной зоны, которая на территории Латвии имеет протяженность более 500 км, охрана дюнной зоны, дальнейшее развитие на научной основе строительства баз отдыха, кемпингов и moteley, создание парков на курземском и видземском побережьях, определение новых природных микрозаказников, участие в решении сложных экологических проблем в Юрмале, Вентспилсе и Лиепаяе.

Сегодня на фестивале:

9.00 Праздник народной музыки и прикладного искусства в Вецриге.
11.00 В Большом зале ЛГУ концерт народной музыки.
19.00 Рижский Дворец спорта, концертный зал «Дзинтари», Бауска, Цесис, Лимбажи. — концерты.

Завтра, 17 июля:

10.00 Завершение фестиваля любительских фольклорных фильмов «Дайна» в Доме политического просвещения.
17.00 Завершение фестиваля на эстраде Парка культуры и отдыха г. Огре.

Domu apmaiņa par folkloru

Imants Zemzaris

(komponists, Latvijas PSR):

— Folkloras ansambļi rušina nost aizmirstības putekļus un izskaistinājuma kārtas, ved pie patiesajām saknēm, māca tautas garamantu īsteno pamatu. Tie darbojas ne tikai estētiskā, bet arī plašu apziņas kopumu veidojošā jomā. Strādā visas sabiedrības labā. Vai tautasdziesmu pirmamats jāsaģlabā pēc iespējas tīrs, cik tam var likt klāt mūsdienu attieksmes? Bet folklorā jau klāt likts ir izsenis, no katra atsevišķa teicēja. Ipaši jaunu ļaužu ansambļi neatturēties nodemonstrēt savu suverēnu redzējumu. Un tas, ka ansambļi, teiksim, ielavijusies tāda «nezāle» kā gitāra, nebūt netraucē kopt žanriskas, tematiskas un saturiskas konsekvences: piemēram, apzināt kara dziesmas vai bērnu dziesmas, rituālus vai būdēju dziesmas un rotaļas.

Folkloras ansambļu darbība ietekmē komponistu kā sabiedrības locekli, kā sabiedriski domājošu personību (ja vien viņš tāds vēlas būt). Mākslinieciski komponists var gūt impulsus no ansambļu sinkrētiskā piegājiena (mūzika plus darbība), no dziedāšanas manieres, no bagātā instrumentārija. Bet tajā pašā laikā var arī nepaģērēt, lai komponists obligāti būtu klāt folkloras sarīkojumos. Tas ceļš, pa kuru pieklūt tautas garamantu dzīvojošajiem avotiem, laikam gan viņam ir stipri individuāls. Kā visderīgākā var izrādīties, piemēram, tautasdziesmu pierakstu studēšana darbistabas klusumā, un tieši šis klusums atnes visredzīgākās, vispraviestiskākās nojausmu ainas. To, ko folkloristi apgūst praktiskās, dzīvās nodarbēs, komponists varbūt spēj uzminēt. Tajos brīžos, kad pēc darbošanās klus visi čaklie skandinieki, strādā komponists... Ne katram skaņradim dots tāds spēkpilns talants, kas ļauj pilnasinīgi dzīvot vienu dzīvi, elpot vienu elpu ar folkloru un tautu visā tiešamībā. Kā tas bijis mūsu Melngailim, kā tas ir igauņu Tormisam. Citai mentālai struktūrai ir citi uzdevumi. Alfrēds Kalniņš tautasdziesmu svētumu iekausēja individuālās liriskas apskaidrotā, redzīgā strāvojumā. Ur varbūt tieši caur šo savu liriskas prizmu viņam izdevās savās ģeniālajās miniatūrās atklāt tautasdziesmas īsto būtību, dvēseli. Atcerēsimies tādu fenomenu, ka Emīls Dārziņš neuzrakstīja nevienu tautasdziesmu apdari — aiz fantastiskas bijības pret tautasdziesmu. Bet vai tautasdziesmas ētika nepiepilda visu viņa mūziku? Tautasdziesmas gars mājā dziļi, intraverti Pēteris Barisona simboliskajā dabas romantikā. Caurcaurēm tautasdziesmas zemnieciskā būtība pilda visu Jāņa Ivanova simfonismu. Un daļu pasaules uztvere ir sakausēta ar vispārcilvēcisku patosu Pēteris Vaska «Laudā», lai arī pret tautasdziesmu citēšanu Vasks izturas ļoti piesardzīgi.

Pierakstījis
VIZBULITE BERZIŅA

Jānis Rozenbergs

(folklorists, Latvija):

— Nenoliedzot folkloras festivalu lomu tautas mākslas popularizēšanā, jāapzinās arī ar tiem saistītās problēmas. Jau pati festivāla ideja ir krasā pretrunā ar folkloras dabu, tās pamatjēgu. Ienākdama sporta pili vai koncertzālē, iekļaudamās režisora radītā grandiozā skatuviskā uzvedumā, folkloras zaudē savu dzīlāko būtību, dabiskumu un tiešumu. Tādēļ te vairāk būtu jābūtu nevis folkloras, bet folklorisma jēdziens, ar ko apzīmē dažādās folkloras stilizācijas, apdares, — visu, kas attiecas uz folkloras otrreizējo dzīvi. Vajadzētu apzināties, ka stilizācija un apdare (kas turklāt nereti ir arī izskaistinātas, butaforiskas) nav folkloras.

Cita mūsu nelaime ir etnogrāfisko un folkloras ansambļu pārāk bieža uzstāšanās, to ekspluatēšana visvisādās pasākumos. Tas draud ar folkloras pielīdzināšanu mākslinieciskajai pašdarbībai. Taču tās statuss, kas daudzās republikās diemžēl izvērties par tipisku Staļina laiku bēdīgi slavenās kultūrpolitikas īstenojumu, kur visai maz istas, patiesi dziļas jēgas, nacionālās tradīcijas degradē līdz pseidotautiskumam. Tas paredz arī stingru reglamentāciju, unificēšanu, tādējādi atņemot folklorai jebkādas improvizācijas iespējas un liedot tai īstenot aicinājumu uz klausītāju aktīvu līdzdarbošanos.

Istu folkloras izpratni neaplicina arī mūsu tā sauktie deju ansambļi. Tie, taisnību sakot, nu jau drīz turpat piedesmit gadu apzināti un mērķtiecīgi nodarbojas ar etnogrāfisko deju profanāciju. Viņu darbības pamatā ir baleta principi, no tautas dejas bieži patērēts ne vairāk kā ārējais zīmējums — tūres, pozīcijas. Vienā un tai pašā unificētajā manierē nereti tiek izpildīta gan latviešu, gan krievu vai citas tautas dejas. Tas ir tikai ārveids, taču gribētos sagaidīt arī folkloras būtību, dvēseli, ikvienas tautas dejas piemītošo dzirksti.

Some opinions about folklore

Imants Zemzaris

(composer, Latvia):

— Folklore ensembles are getting rid of the dust of oblivion and the layer of adornment, lead to the true roots of the folklore real fundamentals. They act not only aesthetically but in moulding the sense of common consciousness. They act for common good. Is it necessary to preserve original folksongs as pure as possible?

But folklore has for ages something distinctive by each individual narrator. The youth ensembles would like to demonstrate their own sovereign attitude. In fact it is quite possible that such a «weed» as guitar has stolen in, but it does not disturb to keep the genre, the theme and content: to deliberate war songs or burial songs, rituals, masker songs or games.

The (action) performances of folklore ensembles influence the composer as a member of the society, as a socially thinking personality (if one wants to be such). The composer may get artistic impulses from the synthetic approach (music plus action) to performing, from the manner of singing, from the rich instrumentation.

But at the same time it is not compulsory to be present at the folklore performances. The way how to tackle the folklore vital source depends on the composer quite individually. Rather useful form is to study the texts of folksongs in the silence of one's studio. And only the silence brings the most vigilant and prophetic ideas. The composer may guess what the folklorists acquire in their practical and active studies. The composer is working while the industrious scanners are silent after their performances.

Not every composer has got such a powerful talent in order to live the same life the folklore and the folk do exactly. Our Melngailis and the Estonian composer Tormiss had it.

Each mental structure has its own goal. Alfrēds Kalniņš moulded the solemnity of the folksongs in his individual lyrical lucid flow. And may be directly through the lyric prism he managed to discover the essence of the folksong.

Let us recall the phenomenon that Emīls Dārziņš dared not to accompany any of the folksongs because of his fantastic awe to them. But isn't it the ethics of a folksong which dominates his music. The spirit of the folksong dwells deep in Pēteris Barison's symbolic nature romanticism.

The essence of the countryfolk folksong occupies the whole of Jānis Ivanov's symphonism.

And the world perception of the Latvian folksongs (daina) is forged with human pathos in Pēteris Vask's «Laudā» although he is very cautious when citing folksongs.

Jānis Rozenbergs

(folklorist, Latvia):

— Not excluding the role of folklore festivals in popularization the folk art, I am aware of the problems connected with them.

The idea of holding festivals contradicts the nature of folklore, its original essence.

Entering Sports or concert halls, staged by producers as a grand performance folklore loses its essence, nature and contact.

Therefore the right conception would be folklorism instead of folklore which is meant for stylistics, staging and anything else, which concerns the second life of folklore, another our fail is the too frequent performances of our ethnographical and folklore ensembles. They are treated as amateur performances. The status of folklore which is typically notorious in many republics for cultural-political performances resembling Stalin times when national traditions were degraded. Its status demands strict regulations, unification, taking off any improvisation.

The so called folkdance ensembles testify aimless profanation of ethnographic dances already for about 50 years. Their actions are based on ballet principles in the manner of unification of Latvian and Russian folkdances. They show the outward appearance and not the sense and soul of folklore without the glitter inherent to a folk dance.

Обмен мыслями о фольклоре

Имант Земзарис

(композитор, Латвийская ССР):

— Фольклорные ансамбли показывают оставленное в забвении искусство, снимают слон административной пыли и ненужного украшения с нее, ведут к правдивым корням, учат истинной основе духовного наследия народа. Они работают не только в области эстетики, они создают широкое общественное сознание. Они работают на благо всего общества.

Нужно ли сохранять первооснову народных песен нетронутой? И сколько мы можем добавить к ним от себя? Но к фольклору что-то добавляли с давних пор — добавлял каждый сказитель. Это было всегда, это может быть и сейчас. В особенности молодые люди не смогут не продемонстрировать своего собственного видения. И то, что в ансамблях появился, скажем, такой «сорняк», как гитара, вовсе не мешает музыкантам последовательно развивать жанровые, тематические, смысловые особенности: осваивая, к примеру, песни — военные или похоронные, ритуальные или игровые.

Деятельность фольклорных ансамблей вдохновляет композитора как члена общества, как общественно мыслящего человека (если он только сам хочет быть таким). Композитор может получить художественные импульсы от синтетического подхода к исполнению (музыка плюс действие), от манеры пения, от богатой инструментальной. И все же, наверное, композитору не обязательно присутствовать на любом фольклорном мероприятии. У каждого свой путь к живительным источникам духовного богатства народа. Может оказаться, что самое полезное — это изучение звукозаписей народных песен в тишине кабинета, и эта тишина принесет с собой самые зримые ощущения. И то, что фольклористы осваивают в ходе практической работы, композитор, наверное, может угадать. В те минуты, когда молчат все трудолюбивые музыканты, работает композитор... Не каждому дается талант, позволяющий ему жить одной жизнью и дышать одним дыханием с фольклором и народом. Так, как это мог Мелингайлис, как это мог эстонец Тормис. Алфред Калниньш святошь народных песен впалял в проясненность собственной лирики. И, может быть, именно через призму этой лирики в своих гениальных миниатюрах ему и удалось раскрыть душу народных песен. Вспомним и то, что Эмиль Дарзинь, фанатически благоговей перед народными песнями, не сделал ни одной их обработки. Но разве этика народных песен не наполняет всю нашу музыку? Дух народных песен живет в символической романтике природы Петериса Барисона. Крестьянская сущность народных песен пронизывает весь симфонизм Яниса Иванова. Мировосприятие дайн с их общечеловеческим пафосом расплавлено в «Ляуде» Петериса Васка, хотя к цитированию народных песен Васк относится очень осторожно.

Янис Розенбергс

(фольклорист, Латвия):

— Не отрицая роли фольклорного фестиваля в популяризации народного искусства, надо осознать и связанные с этим проблемы. Уже сама идея фестиваля противоречит природе фольклора, его основному содержанию. Придя во Дворец спорта или концертный зал, вписавшись в грандиозное, созданное режиссером представление, фольклор утрачивает свою глубочайшую сущность, естественность и правдивость. Потому здесь скорее к месту понятие «фольклоризм», а не «фольклор», оно больше подходит для обозначения различных фольклорных стилизаций — всего того, что относится ко «второй жизни» фольклора. Нужно понимать, что стилизация и обработка (которые нередко сопровождаются украшательством и бутафорией) — не фольклор.

Другое наше несчастье — слишком частые выступления этнографических и фольклорных ансамблей, их эксплуатация на различных мероприятиях. Это чревато приравниванием фольклора к художественной самодеятельности. А ее статус, который в большинстве республик оказался, к сожалению, типичным воплощением печально известной культурной политики сталинских времен, лишенным подлинного и глубокого смысла, в национальных традициях деградировал до псевдонародности. Это предусматривает и строгую регламентацию, унификацию, отнимая таким образом у фольклора всякую возможность импровизации и как бы запрещая активное сотворчество слушателей.

Не свидетельствуют о настоящем понимании фольклора и наши так называемые танцевальные ансамбли. Они, правду говоря, вот уже пятьдесят лет сознательно и целенаправленно занимаются профанацией этнографического танца. В основе их работы балетные принципы, от народного танца уцелел разве что внешний рисунок — туры, позиции. В одной и той же унифицированной манере исполняются и русские, и латышские, и всякие иные танцы. Это только внешняя сторона дела, а хотелось бы дождаться и сути, души, искры, присущей каждому народному танцу.

Mēs visi bijām «Tur, kur ozolīts, zaļo zemzarīts», tur, Dainu kalnā, kur starp Induļa Rankas skulptūrām klīda mūsu atmiņas, sāpes un cerības. Tik daudz dziesmu, tik daudz savas tautas karogu, draugu un brīvības, ka vari pat neelpot — nenosmaksi.

Jā, mūsu bija daudz — gan starptautiskā folkloras festivāla «Baltica-88» dalībnieki, gan ārzemju viesi, gan žurnālisti. Bet mēs nebijām no malas, mēs bijām tur — viņos, jo mums ir kopīgi prieki un svētki un kopīgas atmiņu mājas.

Kad uzstājās lībiešu ansambli «Livlist» un «Kāndla», pārsteidza viņu garīgā vitalitāte, sevis apziņa, un gribas man kliegt: kur esi palikusi, lībiešu tauta?

Nāca skandināvi, un viņu smeldzīgajos mēdīgos atdzima tā zeme, kur uz akmeņiem aug koki. Skriet, Baltijas jūras krastā ir arī viņu asiņu sāls. Dziesmu lietūs, dāsns un ražīgs — no tā galotnes paceļ ne tikai koks, bet arī cilvēks. Listiet, lieti, smaržo, zeme, pēc maizes, un esiet cilvēki!

Dziedāja arī mūsu tautieši no Bostonas — folkloras ansamblis «Kolibri». Varbūt starp mums ir sāļi ūdeņi, bet starp mūsu sirdīm — nav.

Skan mandolīna... Atbrauc pie manis uz Sorento! Flamenko, tālā Spānija, olīvas, vērsu ciņas, daiļās donjas, kuru dēļ nav zēl dzīvības. Spāņi dziedāja karstasinīgi un lepnīgi.

Un visu laiku centra — trīs mūsu brālīgo tautu karogi. Lietuvieši, igauņi, latvieši — kopīgi mūs vēstures rats ir liecis un taisnojis, zemzemē dzinis un reizēm vēl dziļāk...

Vēl bija bulgāri, poļi, rietumvācieši, čehi un baltkrievi, saplūda dziesmas straumē un ieteceja Gaujā. Lai tās tur paliek mūžīgi, tā es uzdrīkstos vēlēties.

... Ejot no Dainu kalna, iekritu siena gubā. Labprātīgi. Gulēju un domāju: bez savu senču apzināšanas, bez tās tālās asiņu balss nebūs mums arī nākotnes un pēcteču piedošanas.

... Vakārā mēs visi stāvējām Gaujas krastā un metām upē vainagus. Sodien tos ienesīs jūrā...

ALDIS MIESNIEKS

We all were There, where the oaks grow low. There on the Dainu Hill among Indulis Rank's sculptures travelled our reminiscences, pains and hopes. So many songs, so many flags, friends and freedom that one may stop breathing. Yes, there were many of us there, the participants of the International Festival «Baltica 88», the foreign quests, journalists and the TV. We didn't stand there aside, we were mixed all together, we had common joy and festivity and reminiscences.

The Livs ensembles «Livlist» and «Kandla» amazed the listeners by their mental vitality, self-confidence. I wanted to cry: «How many are you left, Livs?» Then came the Scandinavians. A smarting melody represented the land where the trees are growing on rocks. There, on the Baltic coast rests also the salt of their blood.

The flow of songs rise the trees and the men. Be human, says the sweet-smelling soil of bread.

Then our natives from Boston sang, — the folklore ensemble «Kolibri». Salty waters are between us but not in our hearts.

Then comes the sound of mandoline and the song: «Come to me to Sorrento!» Resembling Flamenko, the faraway Spain, olives, bullfights and the fair Donjas, the Spaniards sang hot-blooded and proud.

And in the centre there are the flags of our fraternal countries. Lithuanians, Latvians, Estonians. The history wheel has bent us then made straight, then buried too deep. Among the participants were Bulgarians, Poles, Germans, Czechs and Byelorussians. Their songs blended in a whole and flew into the Gauja. Let them always be alive.

Yesterday we all were standing on the Gauja banks. We threw wreaths into it. Today they have reached the Sea.

ALDIS MIESNIEKS

Мы все были там — на горе Дайн, там, где растёт песенный зелёный дуб с низкими ветвями, где между скульптурами Индулиса Ранки бродят наши воспоминания, боль и надежды. Так много было песен, так много было знамен, друзей и свободы народной, что даже если не дышать — все равно не задохнешься.

Да, нас было много — и участников Международного фольклорного фестиваля «Балтика-88», и зарубежных гостей, и журналистов, и работников телевидения. Но мы не были зрителями, мы все были там в фестивале, у нас были общие радость и праздник, и общие воспоминания унесли мы домой.

И когда выступали ливские ансамбли «Ливлист» и «Кандла», поразили стойкость их духа, самосознания, жажда выкрикнуть — да куда же ты пропал, ливский народ?

Выступали скандинавы, и в их щемящих мелодиях предстала перед нами та земля, где на камнях растут деревья. Ибо на берегах Балтийского моря есть соль и их крови. Дождь песен, заставляющий не только дерево распрямиться, но и человека — поднять голову. Пусть льётся дождь, пусть земля пахнет хлебом, и пусть люди будут людьми!

Пели и наши земляки из Бостона — фольклорный ансамбль «Колибри». Может быть, между нами и океан, но между нашими сердцами его нет.

Звенит мандолина... Приезжай ко мне в Сорренто! Фламенко, далекая Испания, оливы, коррида, прекрасные доны, за которых не жаль отдать жизнь. Испанцы пели пылко и гордо.

ALDIS MIESNIEKS

14. jūlijs. Siguldā, Dainu kalnā, Gaujmalā Thursday, July 14. Sigulda, Dainu Hill, Gauja and on the Bank of the Gauja 14 июля. В Сигулде, на горе Дайн, на берегу Гауи.

Gaujmalā.

4. Sigulda, on the Hill of Dainas of the Gauya.

улде,

Foto: Aivars Liepiņš.

Суббота, 16 июля 1988 года

Aicina Zemgale

Zemgales novadā darbojas 23 lietišķās mākslas kolektīvi ar apmēram 800 dalībniekiem — dažāda vecuma un profesiju pārstāvjiem, pilsētniekiem un lauciniekiem.

15. jūlija rītā pusē, kad Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā pulcējās visu republikas novadu tautas mākslas meistari, Zemgales sētā viesus gaidīja arī novada studiju «Atspole», «Avots», «Bauska» un «Bēne» dalībnieki. Viesu vērtējumam sniedza pašu roku darinājumus. Tajos varēja vērot, kā atklājas visiem kolektīviem kopīgā iezīme — darba nepieciešamība un novada tradīcijas — un atšķirīgais — katra kolektīva dalībnieku tautas mākslas tradīciju radošā uztvere. Meistari demonstrēja seno, pārmantoto amatu prasmi: jostu aušanu, dzijas vērpšanu, adīšanu, kokgriezumu, karošu grebšanu, klūdžu pinumu un mūzikas instrumentu darināšanu.

Pēcpusdienā viesus gaidīja Jelgavā, lai G. Eliasa Jelgavas Vestures un mākslas muzeja izstādē iepazīstinātu ar Zemgales novada tautas tērpiem. Izstādi Jelgavas muzeja darbinieki veidojuši sadarbībā ar Zemgales novada lietišķās mākslas meistariem.

Muzejā un pievakarē Jelgavas pils parkā turpinās viesu tikšanās ar Tautas studiju «Atspole», «Dardedze» un «Dekors» dalībniekiem. Ciemiņus iepazīstināja ar tautas tērpu un citu darinājumu darba procesu.

16. jūlija pievakarē viesu daiļamatniekus savā apriņķī gēms Bauskas novadpētniecības un mākslas muzeja Tautas lietišķās mākslas studija «Bauska», rādot, kādas darba iemaņas cieņā ir Bauskas pusē.

Bet mēs ceram gūt pieredzi, mācoties no viesu darba prasmes. Daudz redzēts, daudz dzirdēts par kaimiņu un citu zemju mākslu, taču nezināšanas un jautājumu arī nav maz. Esam pārliecināti, ka tiešais kontakts un pārrunas ar pašiem darba darītājiem mums dos bagātīgu, neatņemamu pārskatu par mūsu viesu tautas mākslu un bagātinās ikvienu.

Un galvenais — mūsu draugu pulks augs!

I. MADRE

Par daudz nebūs nekad

Tiem, kuri gadu no gada gaida un sagaida gadatirgu, izstādes, izpārdošanas un dažādas citas izpriecības, kur acis kāvējas pie tautas daiļamatu meistaru darinājumiem, šķiet nesaprotami un nepiedodami, ka šādu skaistumu var piemirst un necelt goda vietā. Folkloras festivāla «Baltica» laikā liksmojam kopā ar tiem tautu daiļamatu meistariem, kuri savās zemēs tiek cienīti un godāti tāpat kā tautas lietišķās mākslas studiju dalībnieki pie mums.

Sīkāk par 16. jūliju, starptautiskā folkloras festivāla «Baltica» tautas mūzikas un lietišķās mākslas svētku dienu Rīgā, uzzināju sarunā ar LPSR Kultūras ministrijas E. Melngaili Republikas tautas mākslas un kultūras izglītības darba zinātniski metodiskā centra lietišķās un tēlotājas mākslas sektora vecāko zinātnisko līdzstrādnieci **Viņu Ābeli**.

Līdz šim Latvijas PSR tautas lietišķās mākslas studiju dalībniekiem ciešāki sakari bijuši ar Lietuvas PSR māksliniekiem, ar meistariem no Arhangeļskas un Kirovas. Saku «līdz šim», domādama pēdējos gadus desmitus, jo vispār tautas mākslas pirmie iedīgļi Latvijas teritorijā saglabājušies no 5. gadu tūkstoša p. m. ē. Tie ir skulpturāli veidojumi, piemēram, no kaula un raga grieztie putni un zivis, kas izmantoti kā rotājumi. Tādi atrasti senākajās apmetņu vietās: Burtņieku ezera krastā, Lubānā un Sārnatē purva apmetnēs. XIII gs. Latvijas teritorijā iebruka vācu feodāļi. Līdz ar to Latvijā izplatījās Eiropas vēsturiskie mākslas stili.

Bet tik liela tautas daiļamatu meistaru kopāšanās kā šajā folkloras festivālā Latvijas teritorijā vēl nav pieredzēta.

Esam pieraduši uz ielu stūriem vērot, kā gleznotāja ota rada mākslas darbus. Bet vai daudzi no mums zina, kā grebji koku, apstrādā metālu, veido māju?

Ko, tautieti, darīsim,
Abi divi saģājuši?
Tu nemāki grozu vīt,
Es — trīnītes audeklītī.

Tātad 16. jūlijā, Doma laukumā no plkst. 9 līdz 14 var vērot radišanas brīnumu. Pils laukumā tautas lietišķās mākslas meistari organizēs visu žanru darinājumu izstādi un pārdošanu. Iepretim Filharmonijai notiks plaša keramikas skate, kurā piedalīsies visu Latvijas novadu «mālu micītāji». Kolhoza «Ezerciems» salonveikala izstāžu zālē būs skatāma slavenā Latgales keramika. Tautas daiļamatu meistaru veikumu varēs redzēt arī citās Latvijas pilsētās, kur viņi ieradīsies kopā ar spēlētājiem, dziedātājiem un dancotājiem.

Starptautiskajā folkloras festivālā «Baltica» latviešu tautas mākslu rādīs ādas māksliniecišķās apdares studijas «Plastika», «Zalktis», «Nianse», audumu un rokdarbu studijas «Bārbele», «Cēre», «Ritaumsma», «Ridze», «Draudzība», «Austra» un Nopelniem bagātais kolektīvs «Rota». Metāla mākslu demonstrēs TLMS «Spanga», «Cilnis», «Zīle», «Kalvis». Keramiku pārstāvēs TLMS «Vāpe» un «Saulē». Koka apdares meistari būs no A. Popova radio rūpnīcas kultūras nama un studijas «Ritaumsma». Pinumus vērosim TLMS «Vasa», «Ataudze» un «Tine» izpildījumā. Daudz? Nē, par daudz nebūs nekad.

Adi, raksti, tautu meita,
Tev veicas, tev šķiras.
Kas netilpa pūrīnā,
Svied pār kārti sētiņā.

ILZE NAGLE

Zemgale summons

In Zemgale region there are 23 crafts groups with approximately 800 members — representatives of different generations and professions, citizens and countrymen.

In the morning of July 15 the Museum in the Open Air invited the craftsmen from all regions of Latvia. Zemgale was represented by the craftsgroups «Atspole», «Avots», «Bauska», «Bēne». To the guests' aprisal there was a wide display of handiwork revealing common traits of all the craftsgroups — love for work and observance of regional traditions; there are differences as well — the creative perception of the folk art traditions. The craftsmen were demonstrating their skills in weaving ribbons, spinning of wool, knitting, woodwork, and making of musical instruments.

In the afternoon the guests were expected in Jelgava at the exhibition of the Latvian national costumes. The exhibition has been arranged by the Jelgava museum in cooperation with the local craftsmen.

In the evening in the museum and in front of the palace the craftsmen demonstrated the process of making and decorating of national costumes.

On July 16 the guest craftsmen are kindly invited to the Bauska Museum of Regional Studies where the craftsgroup «Bauska» will show the traditional skills of their district.

We hope to gain experience learning from our guests. We have seen and heard about our neighbours' folk art, though there are lots of blank spots still. We believe that personal contacts with the craftsmen will give a wide survey of our guests' folk art and we hope it will enrich everybody's soul.

Most important of all, we will have gained many new friends.

ILGA MADRE

There will never be too much

People, who year after year are looking forward to and finally witness fairs, shows, sales and various other pleasures that catch the eye, find it strange; and it is unforgivable that beauty created by people's applied art masters might be forgotten and neglected.

During the folk-lore festival «Baltica» let us rejoice together with those applied art masters who are appreciated and respected at home in their countries as much as the representatives of arts and crafts are honoured in this country.

In greater detail about July 16 international folk-lore festival «Baltica» people's music and applied arts festivity in Riga I got to know during my talk to **Vija Ābele**, senior scientific worker at the sector of applied and fine arts at the scientific methodical centre of the republic.

Up to now participants of people's applied art studios in Latvia have had close contacts with artists of Lithuania, with masters from Arkhangelsk and Kirov. I say «up to now» having in mind the last decades.

The first sources of people's art in the territory of Latvia date back to 5 thousand years B. C. They include sculptural formations e. g. birds and fish carved from bone and horn that were used as decoration. They were found in the places of ancient settlements: on the banks of Lake Burtņieks, in Lubāna and the swamps of Sārnatē.

In the 13th century the territory of Latvia was invaded by the German feudals. Hence the styles of European historical art spread in Latvia.

Never before has Latvia witnessed such a big gathering of people's applied arts masters as at this folk-lore festival.

The folk-song reads:

What shall we, countryman, do
When we both meet?
You cannot weave a basket,
I cannot make tick linen.

In Riga in the Dome Square today from 9 a. m. till 2 p. m. one will have the opportunity to watch the wonder of creating works of art.

In the Palace square the applied arts masters will arrange a show and a sale of the items of all genres. Opposite the Philharmonic Hall a large exhibition of ceramics will be arranged, where masters from all regions of Latvia will show their skill.

In the saloon-shop exhibition hall of the collective farm «Ezerciems» the famous Latgale ceramics will be displayed.

At the international folk-lore festival «Baltica» Latvian people's art in leather decorative scheme will be shown by the studio «Plastica», «Zalktis» (grass-snake), «Nianse» (nuance), the studios of cloth and needlework: «Bārbele», «Cēre», «Ritaumsma» (dawn), «Ridze», «Draudzība» (friendship), «Austra» and Honoured Collective «Rota» (ornament).

Metal art will be demonstrated by TLMS (Studio of People's Applied Art) «Spanga», «Cilnis» (relief), «Zīle» (acorn), «Kalvis» (smith). Ceramics will be represented by TLMS «Vāpe» and «Saulē» (the Sun).

Experts in wood decoration will come from A. Popova radio plant's palace of culture and the studio «Ritaumsma» (dawn).

Wicker-work will be shown by TLMS «Vasa», «Ataudze» and «Tine» (chest).

Is that much? No, there will never be too much

The folk-song reads:
Knit, embroider, people's lassie
You do well, you get it.
What exceeds your dowry-chest
Throw into the farm-yard.

ILZE NAGLE

Приглашает Земгале

Сегодня в Земгале существуют 23 студии прикладного искусства, их участники (а это примерно 800 человек) — люди разных профессий и возрастов, колхозники и горожане.

Вчера утром в Латвийском этнографическом музее под открытым небом собирались народные мастера со всей республики. В Земгальской усадьбе гостей встречали участники студий «Атсполе», «Авотс», «Бauska», «Бене». Гости познакомились с работами наших умельцев. Все эти изделия несут в себе и общие черты, связанные с традициями края, и индивидуальные, свойственные каждому коллективу, особенностям.

Мастера продемонстрировали знание древних, унаследованных от предков, ремесел. Они показали, как ткнут пояса, прядут пряжу, вяжут, как возникает деревянная резьба и выдалбливаются деревянные ложки, как создаются музыкальные инструменты...

А после обеда гостей пригласили в Елгавский исторический и художественный музей им. Г. Элиаса, где открыта выставка народных костюмов Земгале. Эту экспозицию работники Елгавского музея создали в сотрудничестве с мастерами прикладного искусства.

В музее, а вечером и в парке Елгавского замка состоялись встречи гостей с участниками народных студий «Атсполе», «Дардедзе», «Декор». Гости узнали, как создаются народные костюмы.

А сегодня заботиться о гостях будет народная студия прикладного искусства «Бauska», работающая при Бausком краеведческом и художественном музее. Участники студии познакомят приезжих с традициями ремесел своего края.

Но и мы надеемся поучиться у гостей. И хотя многое об их искусстве мы слышали и знаем, вопросов все же остается немало. Разговоры с самими мастерами, конечно же, помогут нам понять народное искусство гостей, обогатят каждого из нас. И главное — у нас станет больше друзей!

ИЛГА МАДРЕ

О встрече с мастерами дивных ремесел

На фестивале «Балтика-88» мы побудем вместе с ремесленниками, которых в их стране любят и уважают так же, как и членов студий прикладного искусства у нас.

Подробнее о 16 июля — Дне народной музыки и прикладного искусства в Риге — я расспросила старшего научного сотрудника сектора прикладного и изобразительного искусства Республиканского научно-методического центра народного творчества и эстетического воспитания им. Э. Мелнгайлса **Виņu Āбели**.

— До сих пор у студийцев, занимающихся народным прикладным творчеством, были тесные контакты с художниками из Литовской ССР, с мастерами из Архангельска и Кирова. Под «до сих пор» подразумеваю последний десяток лет, ведь первые ростки народного искусства сохранились у нас с пятого тысячелетия до н. э. Это небольшие скульптурки, скажем, вырезанные из рога или кости птицы и рыбы, которые использовались как украшения. Они найдены на древнейших стоянках: на берегах озера Буртņиеку, в Лубане и около болота Сарнатес (XIII век). На территорию Латвии вторгаются немецкие феодалы. Вместе с собой они принесли европейские стили искусства.

Ну, а столь большого праздника мастеров народных промыслов, как на этом фестивале, Латвия еще не видела.

Мы не единожды видели, как из-под кисти уличного художника возникает картина. Но многие ли из нас знают, как работают с деревом, металлом, глиной?

Матушка в углу сидит,
Паклю щиплет;
Дочки на кровати лежат,
О парнях болтают.

Сегодня на Домской площади с 9 до 14 часов у вас будет возможность следить за процессом рождения чуда. А на площади Пилс ремесленники организуют выставку-продажу изделий всех жанров. Напротив Филармонии пройдет смотр керамики. В выставочном зале магазина-салона «Эзерциемс» вы сможете полюбоваться славной латгальской керамикой. Сделанные мастерами народных промыслов можно увидеть и в других городах нашей республики, куда они приедут вместе с музыкантами, певцами и танцорами.

Народное творчество Латвии показывают студии художественной обработки кожи «Пластика», «Залктис», «Нюанс», ткачи и рукодельницы из студий «Бārbele», «Цере», «Ритаусма», «Ридзе», «Дraudzība», «Austra» и заслуженный коллектив «Рота». Искусство металла представляют «Spanga», «Cilnis», «Zīle», «Kalvis», а керамику — «Vāpe» и «Saulē». Мастера по обработке дерева будут из ДК радиозавода им. А. С. Попова и студии «Ритаусма». Студии «Vasa», «Ataudze» и «Tine» покажут художественное плетение.

Пакля по дороге бежит,
Себе пряжу ищет.
Беги ко мне, пакля,
Я спряду, напеваю.

ИЛЗЕ НАГЛЕ

Foto: Aivars Liepiņš.

Dziedādami, spēlēdami...

Par latviešu lauku kapelām, to būtību, īpatnībām un darbošanos pastāstīja E. Melngaila Republikas tautas mākslas un kultūrizglītības darba zinātniski metodiskā centra mūzikas sektora metodīķis Vilis Kokamegi:

— Latvijā lauku kapelu vai vesels pussimts. Starptautiskajā folkloras festivālā «Baltica» piedalīsies tikai sešpadsmit un ikvienai no tām būs savs specifisks uzdevums.

Astoņas kapelas spēlēs pavadījumu dejojājiem. Būtu jau normāli, ja kopā ar katru Tautas deju ansambli pastāvētu muzicētu pāris spēlmaņu, citādi iznāk, ka dejo dzīvi cilvēki, dara to no sirds, bet mūzika atstāta čerkstoša «tehnikas brīnuma» ziņā. Šis pašas astoņas kapelas veido Apvienoto tautas mūzikas orķestri, kurš spēlēs festivāla atklāšanā un noslēgumā.

Lielu atbildību uzņēmušās četras atsevišķi koncertējošas lauku kapelas. Proti, Latvijas Valsts konservatorijas tautas mūzikas ansamblis Nopelniem bagātā mākslas darbinieka docenta Jāņa Grigāļa vadībā, Daugavpils centrālā kultūras nama ansamblis, ko vada Evalds Daugulis, Ventspils zvejnieku kolhoza «Sarkanā baka» kultūras pils «Jūras vārti» lauku kapela (vadītājs Aivars Saļavs) un Tukuma rajona kolhoza «Selga» kultūras nama lauku kapela ar savu vadītāju Aivaru Klingenbergu. Šiem muzikantiem ir savas koncertprogrammas (apmēram 20 min. ilgās). Koncertējošas lauku kapelas būs tiesīgas piedalīties tautas mūzikas koncertā LVU Lielajā aulā. Lai kļūtu par koncertējošu lauku kapelu folkloras festivālā, vajadzēja izturēt konkursu (konkurence — vesels dūcis).

Pārējās četras grupas sauksim par izklaidējošām lauku kapelām, kas spēlēs publikas liksmībai un dancošanai gan uz ielām un laukumiem, gan atpūtas vakaros. Jūsu možajam garam tādā pašā pastāvīgā noskaņā palīdzēs pārtapt Jēkabpils rajona kultūras nama lauku kapela, Jersikas lauku kapela, p/s «Ogre» un Ikšķiles kultūras nama lauku kapela.

Turklāt katru muzikantu grupa atnāks ar savu «es». Ventspilnieki dziedās savas ventīņu jūrnieku dziesmas, kam līdzīgu nav visā plašajā pasaulē. Latgales puses kapelas dziedās tikai sava novada mēl. Visvairāk atbalstītas un cienītas lauku kapelas ir Latgales (Balvi, Madona, Rēzekne) un Vidzemes (Cēsis, Valmiera) pusē. Kurzemieki šajā ziņā palikuši iepakā.

Mūsu vecajā Rīgā arī darbojas pāris tautas muzikantu grupas, bet ar lielu popularitāti gan lepoties nevaram. Varētu jau arī strīdēties — Rīga un lauku kapela — vai šie vārdi maz der kopā. Bet Igaunijā, piemēram, pastāv tāds dalījums — lauku kapelas un pilsētas kapelas. Mūsu «Boomerangs», kas darbojas tepat pie Igaunijas robežas, sevi arī dēvē par pilsētas kapelu. Bet vai tāpēc atšķiras no citām?

Pašlaik latviešiem trūkst muzikantu, kas spēlētu stīgu instrumentus. Jāatzīst, ka lauku kapelu tradīcijas mēs mācāmies no igauņiem un lietuviešiem. Mācāmies un sadarbojamies — saspēlējamies un sadziedājamies.

Tautas mūzikas ansamblis ir katrai tautai, katrai zemei. Tie tikai atšķiras muzicēšanas un instrumentālajā ziņā. Tā, piemēram, ASV grupas spēlē mūziku, ko mēs nosauktu par kantri. Bet tādu to spēlē un dzied tautā un tā arī ir viņu tautas mūzika. Ar tādu dzīvo. Vispār tautas mūzika atšķiras ne tikai ar nacionālo, bet arī ar laika aspektu. Šajā jomā veiksmīgi darbojas Viļņas folkloras teātris. Ļoti interesantas ir vacu grupiņas, parasti tajās spēlē 3 vai 4 cilvēki. Latviešu kapelām raksturīgs kuplāks pulks. Tā, piemēram, LVK grupā spēlē pat 20 cilvēki, tāpēc jau to dēvējam par tautas mūzikas ansambli.

Ko gan tik daudz stāstīt. To visu varēs dzirdēt un redzēt!

Dancing and singing...

We asked Vilis Kokamegi, a methodologist of Emīlis Melngailis Centre of Cultural Education and Folk Art to tell us about Latvian village bands, their essence, peculiarities and activities:

There are almost fifty village bands in Latvia. Only 16 of them will take part in the International folk festival «Baltica» and each of them will have its own specific task.

8 bands will accompany the dancers. It would be more reasonable if each folk dance group were accompanied by at least a couple of players, otherwise the dancers put themselves fully into music, but the accompaniment is left a creaking «wonder of technics».

The same 8 bands form the United folk music band that will play at the opening and closing ceremonies of the festival.

Great responsibility has been taken by 4 separately performing village bands, namely, the folk music ensemble from Latvia State Conservatoire, directed by Jānis Grigālis, the ensemble from Daugavpils, conducted by Evalds Daugulis, the village band from fishing farm «Sarkanā Baka» in Ventspils (directed by Aivars Seļevs) and the village band from the collective farm «Selga», (Tukums district), directed by Aivars Klingenberg.

The musicians have prepared their own programmes (for about 20 minutes). The performing village bands will be competent to participate in the folk music concert in the big hall of Latvia State University. To become a performing village band in the folk festival the group had to pass the test together with other 12 competitors.

As to the other 4 groups, let's call them entertaining village bands, since they will play for the public in streets, squares as well as at dancing parties. Here I could mention a village band from Jēkabpils district, a village band from Jersika, (Daugavpils district), a village band from Ogre and a band from Ikšķile.

Bands and each group of musicians will characterize its own region. Singers from Ventspils will perform their sailors' songs that are unique in the whole world. Singers from Latgale will sing in their regional tongue. The most favoured village bands are in Latgale (Balvi, Madona, Rēzekne) and in Vidzeme (Cēsis, Valmiera). Kurzeme in this respect is lagging behind.

There are some folk groups in Riga, too, but they are not favoured much. We could argue-Riga and village band — do the words go together at all? But e. g. in Estonia, there is a division into village bands and city bands. Our «Boomerang» that lives and works at the border with Estonia calls itself a city band. But is it different because of that?

At present Latvians lack musicians that would play the strings. We should admit that we learn much from Estonian and Lithuanian village band traditions. Let's learn and cooperate — sing and dance together.

Each nation, each country has its folk groups. They differ only in their style of playing music. So e. g. folk groups from the United States play the so-called country music. But this is the type of music they play and sing in the nation. They live with it. Generally folk music differs not only in the national, approach, but also in the aspect of time. The folk theatre of Vilnius is very successful in this sphere. German groups of 3—4 people also are very interesting. Latvian village bands could be characterized by a bigger membership. The group of Conservatoire, for example, includes almost 20 people, we call it a folk music ensemble.

I think it is high time I finished. I wish you to see and hear all the groups yourselves.

Будем петь и танцевать

О латышских сельских капеллах рассказывает методист сектора музыки Республиканского научно-методического центра народного творчества и культурно-просветительной работы им. Э. Мелнгайлиса Вилис Кокамеги:

— В Латвии сегодня около пятидесяти сельских капелл. В Международном фольклорном фестивале «Балтика-88» примут участие лишь шестнадцать, и у каждой будет своя задача.

Восемь капелл будут сопровождать выступления танцоров. Эти же восемь капелл составят и объединенный оркестр народной музыки, который будет играть на открытии и закрытии фестиваля.

Большая ответственность легла на коллективы тех четырех сельских капелл, которые будут выступать со своими концертами. Это — ансамбль народной музыки Латвийской государственной консерватории (руководитель — заслуженный деятель искусств республики доцент Янис Григалис), ансамбль даугавпилсского центрального Дома культуры (руководитель Эвалдс Даугулис), сельская капелла Дворца культуры «Юрас вarti» вентспилсского рыболовецкого колхоза «Саркана бака» (руководитель Айварс Салаяс) и сельская капелла Дома культуры колхоза «Селга» Тукумского района (руководитель Айварс Клингенбергс). У этих музыкантов своя концертная программа, рассчитанная примерно на двадцать минут. Кроме того, капеллы примут участие в концерте народной музыки, который состоится в Большой аule ЛГУ.

Следующие четыре группы можно назвать развлекающими, они будут играть на улицах, площадях, на вечерах отдыха. О вашем хорошем настроении позаботятся сельская капелла Дома культуры Екабпилсского района, сельская капелла Ерсикс, капеллы совхоза «Огре» и икшкилского Дома культуры.

Каждая группа музыкантов представит на фестивале свое собственное «я». Вентспилсский коллектив исполнит песни моряков своего края, подобных которым нет во всем мире. Латгальские капеллы будут петь только на латгальском диалекте. Больше всего сельские капеллы поддерживают и уважают в Латгалии (в Балви, Резекне, Мадоне) и в Видземе (Цесис, Валмиера).

И в самой Риге есть несколько групп народных музыкантов, но большой популярностью они похвалиться не могут. Конечно, можно сказать, что Рига и сельская капелла — понятия несоединимые. Но в Эстонии, к примеру, есть и сельские, и городские капеллы. И наш «Бумеранг» называет себя городской капеллой. Но разве поэтому он отличается от других?

У нас сегодня не хватает музыкантов, играющих на струнных инструментах. Надо признать, что традиция сельских капелл мы учимся у эстонцев и литовцев. Учимся и сотрудничаем — вместе играем и поем.

О чем тут долго говорить! Во время фестиваля вы сами все увидите и услышите.

14. jūlijs. Siguldā.
Thursday, July 14. Sigulda.
14 июля. В Сигулде.

Foto: Alvars Liepiņš.

Redakcija atrodas:
pasta indekss 226081,
Rīgā, Balasta dambī 3,
10. stāvā.
Tālruni: 466072, 466076.

Editorial board:
Riga 226081,
3 Balasta Dambis Street,
Floor 10.
Telephone: 466072, 466076.

Адрес редакции: 226081, Рига,
Баласта дамбис, 3, 10-й этаж.
Справочные телефоны:
466072, 466076.

Redakcijas kolēģija / Editors / Редакцион-
ная коллегия: I. Āboliņa (atbildīgā par
izdevumu), B. Bernacka, J. Darbiniece,
A. Gorbunovs, G. Janaitis, G. Pelēkais.